

SEXTUS PROPERTIUS

ELEGIAE

LIBER PRIMUS

I

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis,
contactum nullis ante cupidinibus.
tum mihi constantis deiecit lumina fastus
et caput impositis pressit Amor pedibus,
donec me docuit castas odisse puellas 5
improbis, et nullo vivere consilio.
ei mihi, iam toto furor hic non deficit anno,
cum tamen adversos cogor habere deos.
Milanion nullos fugiendo, Tulle, labores
saevitiam durae contudit Iasidos. 10
nam modo Partheniis amens errabat in antris,
rursus in hirsutas ibat et ille feras;
ille etiam Hylaei percussus vulnere rami
saucius Arcadiis rupibus ingemuit.
ergo velocem potuit domuisse puellam: 15
tantum in amore fides et benefacta valent.
in me tardus Amor non ullas cogitat artes,
nec meminit notas, ut prius, ire vias.
at vos, deductae quibus est pellacia lunae
et labor in magicis sacra piare focus, 20
en agedum dominae mentem convertite nostrae,
et facite illa meo palleat ore magis!
tunc ego crediderim Manes et sidera vobis
posse Cytinaeis ducere carminibus.
aut vos, qui sero lapsum revocatis, amici, 25
quaerite non sani pectoris auxilia.
fortiter et ferrum saevos patiemur et ignes,
sit modo libertas quae velit ira loqui.
ferte per extremas gentes et ferte per undas,
qua non ulla meum femina norit iter. 30
vos remanete, quibus facili deus annuit aure,
sitis et in tuto semper amore pares.
nam me nostra Venus noctes exercet amaras,
et nullo vacuus tempore deficit Amor.

hoc, moneo, vitate malum: sua quemque moretur   35
cura, neque assueto mutet amore torum.
quod si quis monitis tardas adverterit aures,
heu referet quanto verba dolore mea!

II

Quid iuvat ornato procedere, vita, capillo
et tenuis Coa veste movere sinus,
aut quid Orontea crines perfundere murra,
teque peregrinis vendere muneribus,
naturaeque decus mercato perdere cultu,   5
nec sinere in propriis membra nitere bonis?
crede mihi, non ulla tuaest medicina figurae:
nudus Amor formam non amat artificem.
aspice quos summittat humus non fossa colores,
ut veniant hederæ sponte sua melius,   10
surgat et in solis formosior arbutus antris,
et sciat indocilis currere lympha vias.
litora nativis praeferunt picta lapillis,
et volucres nulla dulcius arte canunt.
non sic Leucippis succendit Castora Phoebe,   15
Pollucem cultu non Helaira soror;
non, Idae et cupido quondam discordia Phoebos,
Eueni patriis filia litoribus;
nec Phrygium falso traxit candore maritum
avecta externis Hippodamia rotis: 20
sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
qualis Apelleis est color in tabulis.
non illis studium fuco conquirere amantes:
illis ampla satis forma pudicitia.
non ego nunc vereor ne sis tibi vilior istis: 25
uni si qua placet, culta puella sat est;
cum tibi praesertim Phoebus sua carmina donet
Aoniamque libens Calliopea lyram,
unica nec desit iucundis gratia verbis,
omnia quaeque Venus, quaeque Minerva probat.   30
his tu semper eris nostrae gratissima vitae,
taedia dum miserae sint tibi luxuriae.

III

Qualis Thesea iacuit cedente carina
    languida desertis Cnosia litoribus;
qualis et accubuit primo Cepheia somno
    libera iam duris cotibus Andromede;
nec minus assiduis Edonis fessa choreis   5
    qualis in herboso concidit Apidano:
talis visa mihi mollem spirare quietem
    Cynthia consertis nixa caput manibus,
ebria cum multo traherem vestigia Baccho,
    et quaterent sera nocte facem pueri.   10
hanc ego, nondum etiam sensus deperditus omnis,
    molliter impresso conor adire toro;
et quamvis duplici correptum ardore iuberent
    hac Amor hac Liber, durus uterque deus,
subiecto leviter positam temptare lacerto   15
    osculaue admota sumere tarda manu,
non tamen ausus eram dominae turbare quietem,
    expertae metuens iurgia saevitiae;
sed sic intentis haerebam fixus ocellis,
    Argus ut ignotis cornibus Inachidos.   20
et modo solvebam nostra de fronte corollas
    ponebamque tuis, Cynthia, temporibus;
et modo gaudebam lapsos formare capillos;
    nunc furtiva cavis poma dabam manibus:
omnia quae ingrato largibar munera somno,   25
    munera de prono saepe voluta sinu;
et quotiens raro duxti suspiria motu,
    obstupui vano credulus auspicio,
ne qua tibi insolitos portarent visa timores,
    neve quis invitam cogeret esse suam: 30
donec diversas praecurrens luna fenestras,
    luna moraturis sedula luminibus,
compositos levibus radiis patefecit ocellos.
    sic ait in molli fixa toro cubitum:
'tandem te nostro referens iniuria lecto   35
    alterius clausis expulit e foribus?
namque ubi longa meae consumpsti tempora noctis,
    languidus exactis, ei mihi, sideribus?
o utinam talis perducas, improbe, noctes,
    me miseram qualis semper habere iubes!   40

nam modo purpureo fallebam stamine somnum,
rursus et Orpheae carmine, fessa, lyrae;
interdum leviter mecum deserta querebar
externo longas saepe in amore moras:
dum me iucundis lassam Sopor impulit alis. 45
illa fuit lacrimis ultima cura meis.'

IV

Quid mihi tam multas laudando, Basse, puellas
mutatum domina cogis abire mea?
quid me non pateris vitae quodcumque sequetur
hoc magis assueto ducere servitio?
tu licet Antiopae formam Nycteidis, et tu 5
Spartanae referas laudibus Hermionae,
et quascumque tulit formosi temporis aetas;
Cynthia non illas nomen habere sinat:
nedum, si levibus fuerit collata figuris,
inferior duro iudice turpis eat. 10
haec sed forma mei pars est extrema furoris;
sunt maiora, quibus, Basse, perire iuvat:
ingenuus color et motis decor artubus et quae
gaudia sub tacita discere veste libet.
quo magis et nostros contendis solvere amores, 15
hoc magis accepta fallit uterque fide.
non impune ferēs: sciet haec insana puella
et tibi non tacitis vocibus hostis erit;
nec tibi me post haec committet Cynthia nec te
quaeret; erit tanti criminis illa memor, 20
et te circum omnis alias irata puellas
differet: heu nullo limine carus eris.
nullas illa suis contemnet fletibus aras,
et quicumque sacer, qualis ubique, lapis.
non ullo gravius temptatur Cynthia damno 25
quam sibi cum rapto cessat amore decus,
praecipue nostro. maneat sic semper, adoro,
nec quicquam ex illa quod querar inveniam!
invide, tu tandem voces compesce molestas 29(1.5.1)
et sine nos cursu, quo sumus, ire pares! 30(1.5.2)

V

Quid tibi vis, insane? meae sentire furores?
infelix, properas ultima nosse mala,
et miser ignotos vestigia ferre per ignes,
et bibere e tota toxica Thessalia.
non est illa vagis similis collata puellis:
molliter irasci non sciet illa tibi.
quod si forte tuis non est contraria votis,
at tibi curarum milia quanta dabit! 10
non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos:
illa ferox animis alligat una viros.
a, mea contemptus quotiens ad limina cures,
cum tibi singultu fortia verba cadent,
et tremulus maestis orietur fletibus horror, 15
et timor informem ducet in ore notam,
et quaecumque voles fugient tibi verba querenti,
nec poteris, qui sis aut ubi, nosse miser!
tum grave servitium nostrae cogere puellae
discere et exclusum quid sit abire domum; 20
nec iam pallorem totiens mirabere nostrum,
aut cur sim toto corpore nullus ego.
nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti:
nescit Amor priscis cedere imaginibus.
quod si parva tuae dederis vestigia culpae, 25
quam cito de tanto nomine rumor eris!
non ego tum potero solacia ferre roganti,
cum mihi nulla mei sit medicina mali;
sed pariter miseri socio cogemur amore
alter in alterius mutua flere sinu. 30
quare, quid possit mea Cynthia, desine, Galle,
quaerere: non impune illa rogata venit.

VI

Non ego nunc Hadriae vereor mare noscere tecum,
Tulle, neque Aegaeo ducere vela salo,
cum quo Rhipaeos possim conscendere montes
ulteriusque domos vadere Memnonias;
sed me complexae remorantur verba puellae, 5
mutatoque graves saepe colore preces.
illa mihi totis argutat noctibus ignes,
et queritur nullos esse relicta deos;

illa meam mihi iam se denegat, illa minatur
 quae solet ingrato tristis amica viro. 10
 his ego non horam possum durare querelis:
 ah pereat, si quis lentus amare potest!
 an mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas
 atque Asiae veteres cernere divitias,
 ut mihi deducta faciat convicia puppi 15
 Cynthia et insanis ora notet manibus,
 osculaque opposito dicat sibi debita vento,
 et nihil infido durius esse viro?
 tu patrum meritis conare anteire secures,
 et vetera oblitis iura refer sociis. 20
 nam tua non aetas umquam cessavit amori,
 semper at armatae cura fuit patriae;
 et tibi non umquam nostros puer iste labores
 afferat et lacrimis omnia nota meis!
 me sine, quem semper voluit fortuna iacere, 25
 huic animam extremam reddere nequitiae.
 multi longinquo periere in amore libenter,
 in quorum numero me quoque terra tegat.
 non ego sum laudi, non natus idoneus armis:
 hanc me militiam fata subire volunt. 30
 at tu, seu mollis qua tendit Ionia, seu qua
 Lydia Pactoli tingit arata liquor,
 seu pedibus terras seu pontum remige carpes,
 ibis et accepti pars eris imperii:
 tum tibi si qua mei veniet non immemor hora, 35
 vivere me duro sidere certus eris.

VII

Dum tibi Cadmeae dicuntur, Pontice, Thebae
 armaque fraternae tristia militiae,
 atque, ita sim felix, primo contendis Homero
 (sint modo fata tuis mollia carminibus),
 nos, ut consuemus, nostros agitamus amores, 5
 atque aliquid duram quaerimus in dominam;
 nec tantum ingenio quantum servire dolori
 cogor et aetatis tempora dura queri.
 hic mihi conteritur vitae modus, haec mea famast,
 hinc cupio nomen carminis ire mei. 10
 me laudent doctae solum placuisse puellae,
 Pontice, et iniustas saepe tulisse minas;

me legat assidue post haec neglectus amator,
 et prosint illi cognita nostra mala.
 te quoque si certo puer hic concusserit arcu— 15
 quo nollem nostros me violasse deos!—
 longe castra tibi, longe miser agmina septem
 flebis in aeterno surda iacere situ;
 et frustra cupies mollem componere versum,
 nec tibi subiciet carmina serus Amor. 20
 tum me non humilem mirabere saepe poetam,
 tunc ego Romanis praeferar ingeniis.
 [nec poterunt iuvenes nostro reticere sepulcro
 'ardoris nostri magne poeta iaces.']
 tu cave nostra tuo contemnas carmina fastu: 25
 saepe venit magno faenore tardus Amor.

VIIIA

Tune igitur demens, nec te mea cura moratur?
 an tibi sum gelida vilior Illyria?
 et tibi iam tanti, quicumquest, iste videtur,
 ut sine me vento quolibet ire velis?
 tune audire potes vesani murmura ponti 5
 fortis, et in dura nave iacere potes?
 tu pedibus teneris positas fulcire pruinas,
 tu potes insolitas, Cynthia, ferre nives?
 o utinam hibernae duplicentur tempora brumae,
 et sit iners tardis navita Vergiliis, 10
 nec tibi Tyrrhena solvatur funis harena,
 neve inimica meas elevet aura preces
 et me defixum vacua patiat in ora 15
 crudelem infesta saepe vocare manu!
 sed quocumque modo de me, periura, mereris,
 sit Galatea tuae non aliena viae;
 atque ego non videam talis subsidere ventos, 13
 cum tibi provectas auferet unda rates,
 ut te felici post victa Ceraunia remo 19
 accipiat placidis Oricos aequoribus.
 nam me non ullae poterunt corrumpere, de te
 quin ego, vita, tuo limine verba querar;
 nec me deficiet nautas rogitare citatos
 'dicite, quo portu clausa puella meast?'
 et dicam 'licet Artaciis considat in oris, 25
 et licet Hylaeis, illa futura meast.'

VIIIB

Hic erit! hic iurata manet! rumpantur iniqui!
vicimus: assiduas non tulit illa preces.
falsa licet cupidus deponat gaudia livor:
destitit ire novas Cynthia nostra vias. 30
illi carus ego et per me carissima Roma
dicitur, et sine me dulcia regna negat.
illa vel angusto mecum requiescere lecto
et quocumque modo maluit esse mea,
quam sibi dotatae regnum vetus Hippodamiae, 35
et quas Elis opes apta pararat equis.
quamvis magna daret, quamvis maiora daturus,
non tamen illa meos fugit avara sinus.
hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
sed potui blandi carminis obsequio. 40
sunt igitur Musae, neque amanti tardus Apollo,
quis ego fretus amo: Cynthia rara meast!
nunc mihi summa licet contingere sidera plantis:
sive dies seu nox venerit, illa meast!
nec mihi rivalis certos subducet amores: 45
ista meam norit gloria canitiem.

IX

Dicebam tibi venturos, irrisor, amores,
nec tibi perpetuo libera verba fore:
ecce iaces supplexque venis ad iura puellae,
et tibi nunc quaevis imperat empti modo.
non me Chaoniae vincant in amore columbae 5
dicere, quos iuvenes quaeque puella domet.
me dolor et lacrimae merito fecere peritum:
atque utinam posito dicar amore rudis!
quid tibi nunc misero prodest grave dicere carmen
aut Amphioniae moenia flere lyrae? 10
plus in amore valet Mimnermi versus Homero:
carmina mansuetus lenia quaerit Amor.
i quaeso et tristis istos sepone libellos,
et cane quod quaevis nosse puella velit!
quid si non esset facilis tibi copia! nunc tu 15
insanus medio flumine quaeris aquam.
necdum etiam palles, vero nec tangeris igni:
haec est venturi prima favilla mali.

tum magis Armenias cupies accedere tigres
et magis infernae vincula nosse rotae, 20
quam pueri totiens arcum sentire medullis
et nihil iratae posse negare tuae.
nullus Amor cuiquam facilis ita praebuit alas,
ut non alterna presserit ille manu.
nec te decipiat, quod sit satis illa parata: 25
acrius illa subit, Pontice, si qua tuast,
quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos,
nec vigilare alio limine cedat Amor.
qui non ante patet, donec manus attigit ossa:
quisquis es, assiduas tu fuge blanditias! 30
illis et silices et possint cedere quercus,
nedum tu possis, spiritus iste levis.
quare, si pudor est, quam primum errata fatere:
dicere quo pereas saepe in amore levat.

X

O iucunda quies, primo cum testis amori
affueram vestris conscius in lacrimis!
o noctem meminisse mihi iucunda voluptas,
o quotiens votis illa vocanda meis,
cum te complexa morientem, Galle, puella 5
vidimus et longa ducere verba mora!
quamvis labentis premeret mihi somnus ocellos
et mediis caelo Luna ruberet equis,
non tamen a vestro potui secedere lusu:
tantus in alternis vocibus ardor erat. 10
sed quoniam non es veritus concredere nobis,
accipe commissae munera laetitiae:
non solum vestros didici reticere dolores,
est quiddam in nobis maius, amice, fide.
possum ego diversos iterum coniungere amantes, 15
et dominae tardas possum aperire fores;
et possum alterius curas sanare recentis,
nec levis in verbis est medicina meis.
Cynthia me docuit, semper quae cuique petenda
quaeque cavenda forent: non nihil egit Amor. 20
tu cave ne tristi cupias pugnare puellae,
neve superba loqui, neve tacere diu;
neu, si quid petiit, ingrata fronte negaris,
neu tibi pro vano verba benigna cadant.

irritata venit, quando contemnitur illa, 25
nec meminit iustas ponere laesa minas:
at quo sis humilis magis et subiectus amori,
hoc magis effectu saepe fruar bono.
is poterit felix una remanere puella,
qui numquam vacuo pectore liber erit.

XI

Ecquid te mediis cessantem, Cynthia, Baiis,
qua iacet Herculeis semita litoribus,
et modo Thesproti mirantem subdita regno
proxima Misenis aequora nobilibus,
nostri cura subit memores adducere noctes? 5
ecquis in extremo restat amore locus?
an te nescio quis simulatis ignibus hostis
sustulit e nostris, Cynthia, carminibus,
ut solet amoto labi custode puella, 15
perfida communis nec meminisse deos?
atque utinam mage te remis confisa minutis 9
parvula Lucrina cumba moretur aqua,
aut teneat clausam tenui Teuthrantis in unda
alternae facilis cedere lympa manu,
quam vacet alterius blandos audire susurros
molliter in tacito litore compositam!
non quia perspecta non es mihi cognita fama, 17
sed quod in hac omnis parte timetur amor.
ignosces igitur, si quid tibi triste libelli
attulerint nostri: culpa timoris erit. 20
ah mihi non maior carae custodia matris
aut sine te vitae cura sit ulla meae!
tu mihi sola domus, tu, Cynthia, sola parentes,
omnia tu nostrae tempora laetitiae.
seu tristis veniam seu contra laetus amicis, 25
quicquid ero, dicam 'Cynthia causa fuit.'
tu modo quam primum corruptas desere Baias:
multis ista dabunt litora discidium,
litora quae fuerunt castis inimica puellis:
ah pereant Baiae, crimen amoris, aquae!

XII

Quid mihi desidia non cessas fingere crimen,
quod faciat nobis Cynthia, Roma, moram?
tam multa illa meo divisast milia lecto,
quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano;
nec mihi consuetos amplexu nutrit amores 5
Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat.
olim gratus eram: non ullo tempore cuiquam
contigit ut simili posset amare fide.
invidiae fuimus: num me deus obruit? an quae
lecta Prometheis dividit herba iugis? 10
non sum ego qui fueram: mutat via longa puellas.
quantus in exiguo tempore fugit amor!
nunc primum longas solus cognoscere noctes
cogor et ipse meis auribus esse gravis.
felix, qui potuit praesenti flere puellae 15
(non nihil aspersus gaudet Amor lacrimis),
aut, si despectus, potuit mutare calores
(sunt quoque translato gaudia servitio).
mi neque amare aliam neque ab hac desistere fas est:
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

XIII

Tu, quod saepe soles, nostro laetabere casu,
Galle, quod abrepto solus amore vacem.
at non ipse tuas imitabor, perfide, voces:
fallere te numquam, Galle, puella velit.
dum tibi deceptis augetur fama puellis, 5
certus et in nullo quaeris amore moram,
perditus in quadam tardis pallescere curis
incipis, et primo lapsus abire gradu.
haec erit illarum contempti poena doloris:
multarum miseras exiget una vices. 10
haec tibi vulgaris istos compescet amores,
nec nova quaerendo semper amicus eris.
haec non sum rumore malo, non augure doctus;
vidi ego: me quaeso teste negare potes?
vidi ego te toto vinctum languescere collo 15
et flere iniectis, Galle, diu manibus,
et cupere optatis animam deponere labris,
et quae deinde meus celat, amice, pudor.

quae mihi dum placata aderit, non ulla verebor
regna vel Alcinoi munera despicere.

XV

Saepe ego multa tuae levitatis dura timebam,
hac tamen excepta, Cynthia, perfidia.
aspice me quanto rapiat fortuna periclo!
tu tamen in nostro lenta timore venis;
et potes hesternos manibus componere crines 5
et longa faciem quaerere desidia,
nec minus Eois pectus variare lapillis,
ut formosa novo quae parat ire viro.
at non sic Ithaci digressu mota Calypso
desertis olim fleverat aequoribus: 10
multos illa dies incomptis maesta capillis
sederat, iniusto multa locuta salo,
et quamvis numquam post haec visura, dolebat
illa tamen, longae conscia laetitiae.
nec sic Aesoniden rapientibus anxia ventis 17
Hypsipyle vacuo constitit in thalamo:
Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
ut semel Haemonio tabuit hospitio. 20
coniugis Euadne miseros elata per ignes
occidit, Argivae fama pudicitiae.
Alphesiboea suos ultast pro coniuge fratres, 15
sanguinis et cari vincula rupit amor.
quarum nulla tuos potuit convertere mores, 23
tu quoque uti fieres nobilis historia.
desine iam revocare tuis periuria verbis,
Cynthia, et oblitos parce movere deos;
audax ah nimium, nostro dolitura periclo,
si quid forte tibi durius inciderit!
alta prius retro labentur flumina ponto,
annus et inversas duxerit ante vices, 30
quam tua sub nostro mutetur pectore cura:
sis quodcumque voles, non aliena tamen.
tam tibi ne viles isti videantur ocelli,
per quos saepe mihi credita perfidiast!
hos tu iurabas, si quid mentita fuisses, 35
ut tibi suppositis exciderent manibus:
et contra magnum potes hos attollere Solem,
nec tremis admissae conscia nequitiae?

quis te cogebat multos pallere colores
et fletum invitis ducere luminibus? 40
quis ego nunc pereo, similis moniturus amantes
non ullis tutum credere blanditiis.

XVI

Quae fueram magnis olim patefacta triumphis,
ianua Patriciae vota Pudicitiae,
cuius inaurati celebrarunt limina currus,
captorum lacrimis umida supplicibus,
nunc ego, nocturnis potorum saucia rixis, 5
pulsata indignis saepe queror manibus,
et mihi non desunt turpes pendere corollae
semper et exclusi signa iacere faces.
nec possum infamis dominae defendere voces,
nobilis obscenis tradita carminibus; 10
nec tamen illa suae revocatur parcere famae,
turpior et saeculi vivere luxuria.
has inter gravius cogor deflere querelas,
supplicis a longis tristior excubiis.
ille meos numquam patitur requiescere postes, 15
arguta referens carmina blanditia:
'ianua vel domina penitus crudelior ipsa,
quid mihi tam duris clausa taces foribus?
cur numquam reserata meos admittis amores,
nescia furtivas reddere mota preces? 20
nullane finis erit nostro concessa dolori,
turpis et in tepido limine somnus erit?
me mediae noctes, me sidera prona iacentem,
frigidaque Eoo me dolet aura gelu.
o utinam traiecta cava mea vocula rima 27
percussas dominae vertat in auriculas!
sit licet et saxo patientior illa Sicano,
sit licet et ferro durior et chalybe, 30
non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
surget et invitis spiritus in lacrimis.
nunc iacet alterius felici nixa lacerto,
at mea nocturno verba cadunt Zephyro.
sed tu sola mei, tu maxima causa doloris, 35
victa meis numquam, ianua, muneribus,
tu sola humanos numquam miserata dolores 25
respondes tacitis mutua cardinibus.

te non ulla meae laesit petulantia linguae; 37
     quae solet irato dicere tanta ioco,
 ut me tam longa raucum patiare querela
     sollicitas trivio pervigilare moras? 40
 at tibi saepe novo deduxi carmina versu,
     osculaue innixus pressa dedi gradibus.
 ante tuos quotiens verti me, perfida, postes,
     debitaque occultis vota tuli manibus!
 haec ille et si quae miseri novistis amantes, 45
     et matutinis obstrepit alitibus.
 sic ego nunc dominae vitiis et semper amantis
     fletibus alterna differor invidia.

XVII

Et merito, quoniam potui fugisse puellam,
     nunc ego desertas alloquor alcyonas.
 nec mihi Cassiope salvo visura carinam,
     omniaque ingrato litore vota cadunt.
 quin etiam absenti prosunt tibi, Cynthia, venti: 5
     aspice, quam saevas increpat aura minas.
 nullane placatae veniet fortuna procellae?
     haecine parva meum funus harena teget?
 tu tamen in melius saevas converte querelas:
     sat tibi sit poenae nox et iniqua vada. 10
 an poteris siccis mea fata reposcere ocellis,
     ossaue nulla tuo nostra tenere sinu?
 ah pereat, quicumque rates et vela paravit
     primus et invito gurgite fecit iter!
 nonne fuit levius dominae pervincere mores 15
     (quamvis dura, tamen rara puella fuit),
 quam sic ignotis circumdata litora silvis
     cernere et optatos quaerere Tyndaridas?
 illic si qua meum sepelissent fata dolorem,
     ultimus et posito staret amore lapis, 20
 illa meo caros donasset funere crines,
     molliter et tenera poneret ossa rosa;
 illa meum extremo clamasset pulvere nomen,
     ut mihi non ullo pondere terra foret.
 at vos, aequoreae formosa Doride natae, 25
     candida felici solvite vela choro:
 si quando vestras labens Amor attigit undas,
     mansuetis socio parcite litoribus.

XVIII

Haec certe deserta loca et taciturna querenti,
et vacuum Zephyri possidet aura nemus.
hic licet occultos proferre impune dolores,
si modo sola queant saxa tenere fidem.
unde tuos primum repetam, mea Cynthia, fastus? 5
quod mihi das flendi, Cynthia, principium?
qui modo felicis inter numerabar amantes,
nunc in amore tuo cogor habere notam.
quid tantum merui? quae te mihi crimina mutant?
an nova tristitiae causa puella tuae? 10
sic mihi te referas, levis, ut non altera nostro
limine formosos intulit ulla pedes.
quamvis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
non ita saeva tamen venerit ira mea,
ut tibi sim merito semper furor, et tua flendo 15
lumina deiectis turpia sint lacrimis.
an quia parva damus mutato signa colore,
et non ulla meo clamat in ore fides?
vos eritis testes, si quos habet arbor amores,
fagus et Arcadio pinus amica deo. 20
ah quotiens vestras resonant mea verba sub umbras,
scribitur et teneris Cynthia corticibus!
ah tua quot peperit nobis iniuria curas,
quae solum tacitis cognita sunt foribus!
omnia consuevi timidus perferre superbae 25
iussa neque arguto facta dolore queri.
pro quo continui montes et frigida rupes
et datur inculto tramite dura quies;
et quodcumque meae possunt narrare querelae,
cogor ad argutas dicere solus aves. 30
sed qualiscumque's, resonent mihi 'Cynthia' silvae,
nec deserta tuo nomine saxa vacent.

XIX

Non ego nunc tristis vereor, mea Cynthia, Manes,
nec moror extremo debita fata rogo;
sed ne forte tuo careat mihi funus amore,
hic timor est ipsis durior exsequiis.
non adeo leviter nostris puer haesit ocellis, 5
ut meus oblito pulvis amore vacet.

illic Phylacides iucundae coniugis heros
 non potuit caecis immemor esse locis,
 sed cupidus falsis attingere gaudia palmis
 Thessalis antiquam venerat umbra domum. 10
 illic quidquid ero, semper tua dicar imago:
 traicit et fati litora magnus amor.
 illic formosae veniant chorus heroinae,
 quas dedit Argivis Dardana praeda viris:
 quarum nulla tua fuerit mihi, Cynthia, forma 15
 gratior et (Tellus hoc ita iusta sinat)
 quamvis te longae remorentur fata senectae,
 cara tamen lacrimis ossa futura meis.
 quae tu viva mea possis sentire favilla!
 tum mihi non ullo mors sit amara loco. 20
 quam vereor, ne te contempto, Cynthia, busto
 abstrahat a nostro pulvere iniquus Amor,
 cogat et invitam lacrimas siccare cadentis!
 flectitur assiduis certa puella minis.
 quare, dum licet, inter nos laetemur amantes: 25
 non satis est ullo tempore longus amor.

XX

Hoc pro continuo te, Galle, monemus amore,
 quod tibi ne vacuo defluat ex animo:
 saepe imprudenti fortuna occurrit amanti:
 crudelis Minyis sic erat Ascanius.
 est tibi non infra specie, non nomine dispar, 5
 Theiodamanteo proximus ardor Hylae:
 huic tu, sive leges Umbrae rate flumina silvae,
 sive Aniena tuos tinxerit unda pedes,
 sive Gigantei spatiabere litoris ora,
 sive ubicumque vago fluminis hospitio, 10
 Nympharum semper cupidas defende rapinas
 (non minor Ausoniis est amor Adryasin);
 ne tibi sit duros montes et frigida saxa,
 Galle, neque expertos semper adire lacus.
 quae miser ignotis error perpessus in oris 15
 Herculis indomito fleverat Ascanio.
 namque ferunt olim Pagasae navalibus Argo
 egressam longe Phasidos isse viam,
 et iam praeteritis labentem Athamantidos undis
 Mysorum scopulis applicuisse ratem. 20

hic manus heroum, placidis ut constitit oris,
 mollia composita litora fronde tegit.
 at comes invicti iuvenis processerat ultra
 raram sepositi quaerere fontis aquam.
 hunc duo sectati fratres, Aquilonia proles   25
 (nunc superat Zetes, nunc superat Calais),
 oscula suspensis instabant carpere plantis,
 oscula et alterna ferre supina fuga.
 ille sed extrema pendentes ludit in ala
 et volucris ramo summovet insidias.   30
 iam Pandioniae cessit genus Orithyiae:
 ah dolor! ibat Hylas, ibat Hamadryasin.
 hic erat Arganthei Pege sub vertice montis,
 grata domus Nymphis umida Thyniasin,
 quam supra nulli pendebant debita curae   35
 roscida desertis poma sub arboribus,
 et circum irriguo surgebant lilia prato
 candida purpureis mixta papaveribus.
 quae modo decerpens tenero pueriliter ungui
 proposito florem praetulit officio,   40
 et modo formosis incumbens nescius undis
 errorem blandis tardat imaginibus.
 tandem haurire parat demissis flumina palmis
 innixus dextro plena trahens umero.
 cuius ut accensae Dryades candore puellae   45
 miratae solitos destituere choros
 prolapsam et leviter facili traxere liquore,
 tum sonitum rapti corpore fecit Hylas.
 cui procul Alcides ter 'Hyla!' respondet: at illi
 nomen ab extremis montibus aura refert.   50
 his, o Galle, tuos monitus servabis amores,
 formosum ni vis perdere rursus Hylan.

XXI

Tu, qui consortem properas evadere casum,
 miles ab Etruscis saucius aggeribus,
 quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
 pars ego sum vestrae proxima militiae.
 sic te servato possint gaudere parentes,   5
 haec soror acta tuis sentiat e lacrimis:
 Gallum per medios ereptum Caesaris enses
 effugere ignotas non potuisse manus;

et quaecumque super dispersa invenerit ossa
montibus Etruscis, haec sciat esse mea.

XXII

Qualis et unde genus, qui sint mihi, Tulle, Penates,
quaeris pro nostra semper amicitia.
si Perusina tibi patriae sunt nota sepulcra,
Italiae duris funera temporibus,
cum Romana suos egit discordia cives— 5
sic mihi praecipue, pulvis Etrusca, dolor,
tu proiecta mei perpessa's membra propinqui,
tu nullo miseri contegis ossa solo—
proxima suppositos contingens Umbria campos
me genuit terris fertilis uberibus.